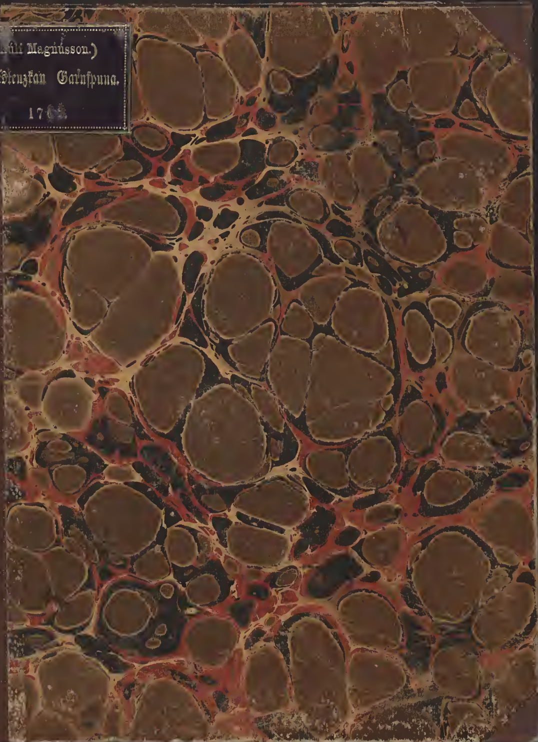
(Skúli Magnússon.)

Um Íslenzkan Garnspuna.

17[illegible]

Stutt Agrip
Um
Islendskan Garn-Spuna,
Hvert
Reynsla og Idiusemi vildu lag-
færa og Vidauka.

Kersu = Garn.

Af ovalinni og o = ofan-aftekinni Hvijtri Ullu, 10 Pundum, spinn-
ast i tiu Virka Daga 32 Hespur, til 10 Lod, hver Hespa a 4 Skild-
inga, er 1 Rixd. 32 Skildingar.

Af sømu Ullu gjørast i 26 Virka Daga 12 Pør Gialld = Sokka, â Parid, i Fiska-Reikning $3\frac{1}{2}$ Fisk, er 42 Fiskar, enn i Courant $94\frac{1}{2}$ Skilld-ingur; Er so aunnit vid Garn = spunann $33\frac{1}{2}$ Skilld.; Enn i Prionles Reikning giøra greind 12 Pør, â 4 Fiska, 48 Fiska; Er i Courant 1 Rdlr. 12 Skilldingar; Og hier a-unnit med Garninu 20 Skilldingar.

Hier ad auki eru a-unnir af Erfidis Timanum tiu Dagar.

Tviffel = Garn.

Af alt-eins Ullu, og eins ad Vigt, sem fyr segir um Kersu Garnit, spinnast i 12 Virka Daga 23 Hespur til 14 Lod, â 5 Skilld. er 1 Rdlr. 19 Skilldingar.

Af sømu Ull giørast 12 Pør Gialld = Sockar, sem fyr segir, og gilda i Fiska = Reikning Courant $94\frac{1}{2}$ Skilld.; Hier er a-unnit vid Garn-Spunann $20\frac{1}{2}$ Sk.; Enn i Prionleß Reikning, gillda 12 Pør Gialld-Socka 1 Rdlr. 12 Skilldinga, og a-unnit moti Garninu 7 Skilldingar.

Af Erfidis Tymanum, eru hier 14 Dagar a-unnir.

)?(Pack-

Pack-Garn.

Af allra bestu, best ofanaftekinni; og (sem verda kann) best hærdu, hvytri Ullu, 10 Pundum, spinnast i 20 Daga Virka, 40 Hespur til 3 Lod, Hespan à 5 Skilld. er 2 Rdlr. 8 Skill.

Af sømu Ullu i 91 Virkann Dag, giørast 13 Pør Tvinnabands Sockarblaiir, à 15 Fiska, er = = = = 195 Fiskar

Frageingur Verd, og Umkostnadur, fyrir þeim blaia Lit, à Par 10 Fisk. = = = = 130 =

Verdur eptir = = 65 Fiskar.

Hverier 65 Fiskar giøra i Courant 1 Rdlr. 50¾ Skill. Er þa vid Garnit ai-unnit 53¾.

Og af Erfidis tymanum 71 Virkir Dagar.

Pyk-Garn.

Hier er allt hid sama umm Ullina, sem fyrr segir umm Pak-Garnit: Enn af 10 Pundum spinnast 32 Hespur til 10 Lod i 16 Daga; Hespan à 5 Skill. 1 Rdlr. 64 Skilldingar.

I sama Maata er allt eins umm aidurgreind 13 Pør blairra Tvinnabands Socka; af þeirra Verdi er eptir, ad Litnum fraateknum 1 Rdlr. 50¾ Skilld., er so vid þetta Garn ai-unnit 13¾ Skilldingar.

Og af Ervidis tymanum 76 Dagar.

Kiemb-Garn.

Af godri og valinni, samt vel-ofenaftekinni, hvytri Ullu, 10 Pund, spinnast i 50 Daga Virka, 100 Hespur. Vegur þai sier-hver Hespa vel 3 Lod, à 3 Skilld., er 3 Rdlr. 12 Skilld. Hier takast enn af-nyu, þau aidurgreindu 13 Pør blairra Socka, þeirra eptirlatid Verd 1 Rdlr. 50¾ Skilld. Verdur so vid þetta Garn ai-unnit 1 Rdlr. 57¾ Skilldingar.

Og af Erfidis tymanum 41 Dagur.

Til frekari Adgiætslu, Umm aidursagt.

I.

Allt hvad hier er aidut mælt um Ullar-Garnid; nefniliga: Kersu-Tviffel-Pak og Pyk-Garn, skilst fyrir Renning, eda Uppistødu-Garn; og ai at vera snwit frai sier: Enn Kemb-Garn, nær Ullin hefur verit tilbwin i Kiemb-

i Kiemb-Potti, ai ad snwast, ad sier; annars frai sier, og allt Garn, hveriu Nafni sem heitir, ai at spinnast maituliga snwdhardt, jafnt, og blai-braida laust, sem werdur; hvar umm medfylgiandi gefur þai bestu Reglu.

2:

Til Pak-Pyk og Kemb-Garns hlytur at veljast Ullin vandliga, og er þad miøg lytid af Islendskri Ullu, sem er vel þienanlig til Packs-Garns: so þad, sem Menn tilætla, at verdi Pak, verdur opt Pyk. Ad tegja slæma Ull til smærdar, meira enn hun getur þolad, er at fordiarfa Garnid.

3.

Ullin hlytur, med godri Adgiætni, at tynast vel einlit hvyt; svo, at þau hin grau, moraudu, edur svørtu Hairin giøri Garnid ei røndott, eda mislitt; Og nær slykt er sked, ser best at blanda saman i einu þerri Ull, sem spinnast skal samslags, til Kersu-Tviffel-Pak og Pyk-Garns, 40 Pundum; og til Kamb-Garns 10 Pundum; Enn sie ei so mikil Ull fyrir Hendi; þai þvi, sem til er.

4.

Pad, ad bera Feiti i Ullina, undantekst i Kambpotti; og þo miøg lytid; stendur vid sitt Verd. Enn sie Ullin spunnin sydan i Kølldu Hwsi, er Fitan i henni til hindrunar, og til einkis Gangs: Og sw Fita, sem ei sydar meir liwfliga wrgeingur, er stoor Fordiørfun fyrir Tøyit, sem ofid ward af slyku Garni.

5.

Allt aidurgreindt Garn, nær vandat er, mai spinnast ai Snældu; Enn Reynslan hefur kiendt, at þat geingur fliotara ai Rock, sem hier meinast smai Rockur; so at sierhver gagnligur og tilvaninn Spinnari, spinnur ai Dag, af allslags aidargreindu Garni, meira enn tvær Hespur; ja margir þriair, og nockrir, þar yfir. So at Sw hefur ei lært rett at spinna ai godann Rock, eda keppist ecki vid sitt Verk, sem ei forþienar med Spunanum nockut fram yfir hennar Løgfædi, sem med Skilldum og ødru adlwtandi, reiknast ai Viku hverri 28½ Skilldingar Courant.

6.

Nær af Kiemb-Garni spinnast fleiri Hespur af einu Pundi en Tiu, sem og so vera mai allt til 18., so framt Ullin er þar eptir sierdeilis good, þai er Avinningurinn þess meiri, þar ed Ullin i sialfri sier er ei meiri, og allt undan gaingandi Omak ai henni hid sama.

7.

Þeir sem brwka Kemb-Pott, þurfa eigi at taka ofan af Togit, til þess Garns, sem Hespan ai ad vega, þriw Lod: Enn vilje þeir spinna smærra, so

sem Pundid fra 12 til 18 Hespna; þau ser betur at taka ofan af, og Kiemba, samt spinna þel fyrir sig, og Tog sier i lage. Þar au moti hliota þeir, sem ei brwka Kiembpott, ætyd at taka Togit vel og vandliga ofan af; og spinna þel og Tog hvert fyrir sig: Þvi aün Kiembotts Kiembingarinnar riettrar Brwkunar, samblandast ei Togid Þelinu, i so smaum Spuna; helldur hleypur i Blauþrædi, og gefur hid allra versta Garn. So mau og spinna allt þad Tog, sem tekid er ofan af Pak-Pyk og Kiemb-Garns Ullu, so fynt, sem verdur, og ei groofara, enn Tyu Hespur af Pundi; Sier-hver Helspa, eins og þelgarnid a 3 Skilld. Af þeirri Undankiembu, sem tilfellur vid Kiempottinn, eftir sem hwn er good til, mau spinna Kiersu-Tviffel-Pak-edur Pyk-Garn.

8.

Allslags audur-greindt Garn, Kiemb-Garn alleina undantekid, verdur spunnid laungtum hendtugligar og meira; Jau, i minnsta, 5 og almenniliga, 6 Hespur, dagliga, a Skot-Rock, af tilvønum gagnligum Erfidara: Ean þar til þurfa þa nockud meiri Ummsvif og Kostnadur, so sem Hwsirwmit stærra, Tveir Skot-Rockar, og þeirra Spinnarar, einn Krassari, tilhlydilegir þrennslags Byrkambar, og Kamba Stooll. Annars nær madur eigi þeim til-ætlada avinning, eda fær gott Garn.

9.

Hespu-tried þarf at vera riett giort, so þad aldeilis standi heima, ad Hespan sie allt ummkring 2 1/5 Alnir, þat er haulfþridja Stika, og haulft Qvartel au Danska Alin. Sier-hver Hespa innihelldur 11 Knæk, og hvert Knæk 44 Þrædi, edur Umganga. Þad þarf og so at varast, at ei sie undit uppau Hesputried, nema einn Þraudur i senn.

10.

Skylldi ein hverjum þykia Garnid eptir audur-mælltu, oflytid betalad, og vilja uppastanda meira, i Tilliti til Erfidis launanna, og ei þykja neitt koma til þess Avinnings, sem à Verdinu og Tyma ieyngdinni, er ad framan wtreiknadur, þvi au Ullinni siaulfri kann flykt ei heima at eiga, þa vilde sa hinn sami adgiæta Forordninganna, (sem eru Toymagernes Laugs-Articula) af 30 Januarii, og Vantmagernes Laugs-Articula af 21 Maji, hverutveggia 1741., þeirra beggia 28 Post, og þar af finna, at Spuna Launin eru helmingi minni i Kaupenhafn; hvar ed þo allt Erfidi er helmingi dyrra, enn au Islandi; Og sier-hver sau, sem rett þeckir soddan Fabriqve, og Varanna Afhøndlun, vill svara þvi sama, sem nu svarast i Kaupenhafn: at ein Fabriqve geti eigi stadist vid svo hau Spuna laun: Enn søkum Almwgans Vankunnenda vid spunan, samt Fautæktar; og, at hann þo mætti hafa þau bestu Not, af Kongligrar Majestæts Allranaudigustu Til-ætlan, at hanns Erfidi

liettist

liettist, og verdi, sem best møguligt er, betalad; þa er Verdit a Garninu so dyrt umm sinn wtreiknad.

II.

Hier er nu ej giørt Rad fyrir nema einlitu hvytu Garni, þvij þat svarta er til Fabriqven obienanligt; enn svarta Ullin þeim Mun hendtugri til Vadmals Giørdar, og Folksins Fatnadar; Og af moraudri Ullu maa vinna Tvinnabands Sølusocka, nærri þvi skadlytid: og graa Ull er best at selja til Fabriqven ouna.

12.

Þess væri Oskandi, at lyka sem Fabriqen tekur sier nærri, i þvi, at betala Garnit dyrt, til Almwgans Gagns; so willdu Menn og so taka sier nærri i þvij, at innrjetta Fabriqvens Vef-Stoola, ibland Almwgans, til Ljettis og Fyrirgreidslu i hanns Vefnadi, a øllu þvi Tøye, sem hann þarf sialfur at brwka, hvert helldur er Vadmal, Klæda vara, edur Lerept. (Sa Vef-Stooll gefur 8 Alnir a Dag, i Stadin fyrir eina Alin). Enn, at Almwgi vinni ad fullu, og med abata affetian ligar Klæda vorur Utanlands; Þar til mun þurfa leingri Tyma; samt meiri Framqvæmd, og Efni, en nw eru fyrir Augunum. Þad svar er miøg alitlegt; ad Ullin sie ei so mikil til, sem spinna mætti af Spuna Foolki; enn hverki af slattu mønnum, nie wtrood-rar mønnum, a medan þau Størf stunda. Þar til svarast: 1.) Ut af Landinu er hwn samt flutt ounnin a sier hverju ari, og seinast, adur enn Hallærit byriadist, hier umm 1600 Vættir arliga, og Fabriqven bidur eigi, nema umm Fiorda Partinn þar af; enn fær samt ecki: Vel, at hinir þrijr yrdu spunnir. Þat giørir i Spuna laun, eptir fyrr ummæltu, hier uum til 8000. Riksdala, sem Idiuleysi ey Umhirdir samt dregur Fatækan minna. 2) Vill Folk eigi, so sem allar adrar Þiódir, (uppa þad, þad alldrei þrioott Vinnu) spinna Hør, og leggia sig eptir Lerepta giørd, til sinnar egin Brukunar.

Hør- og Blorgarn.

	Rdlr.	ß.
Tvo Lisepund., sem er 32 Pd. af godum Hør, kosta à Lisepundit 10 Mark, er - - - - -	3.	32.
Þau heiglast i tvo Daga, og koma wt 16 Pund Hør, og 16 Pund Blor. Greindur Hør verdur spunnin i 32 Daga, og Blorid i 48 Daga; enn hverutveggia undit og sodit i 8 Daga, verda til samans 16 Vikur, med Helgunum ireiknudum; Og betalist Erfidit, med Løgfædis Skylldum, à Viku hverri $28\frac{1}{2}$ ß.	4.	72.
I Sudunni liettist Garnit umm $\frac{1}{4}$ Part. Vefara og Bleikingar Laun a eina Danska Alin Hørlerepts 4 ß. - -	1.	46.
Og à hverja sømu Alin Blorlerepts 3 ß. - -	-	72.
Til samans Uppakostnadurinn -	10.	30.

Af greindu Garni wtkoma 36 Danskar Alnir Hørlerepts, sem giøra 39½ Alin Islendskar, à 10 Fiska, er 395 Fiska; Og 24 Danskar Alnir Blorlerepts, sem giøra 26½ Alin Islendska, à 8 Fiskar er 212; Til samans 607 Fiskar, sem giøra 14 Rdlr. 21¼ ß. Courant. Og er hier so aunnit 3 Rdlr. 87¾ ß. Ecki ad tala um, ad allt er hier reiknad, og uppfært til hins dyrasta: Og, hver vogar eigi aud full-yrda þad, ad þær nœmu, nettu og idiusomu Islendsku Hendur gieti, þegar tilveniast, tilbwid betra Lerept; Jai, enn ogso til Utanlands Affetningar, og þess fijnra sem Lereptid er, þvi meira er aunnit. Flest hvad sem hier til þarf, hafa Islendskir heima hiai sier; So sem Hrijss-eda Paung-Oskꝛu; og Laugernar, til at bleikja Lereptid i, hverjar ønur Lond vantar. Pad er satt, at Hørinn þarf ad tilkaupast, sem fyrr segir, samt hefur Reynslan kendt, at han getur Vaxid i Islande.

Verkfæri eru eigi helldur dyr: Vef-Stoollinn er audur nefndur. Sierhver gilldur Skattbondi getur, aun Baga, lagt sier þau til; hvad þa miklu framar Jard-eigendur og Nefndar menn: Og vilde Eg med mijnu Foolki sasta eit Aar, fyrir Tobak, þa giæti Eg, ad vijsu, eignast þau, og þar ad auki Kembpott, og Kempotts Kamba.

Pad være vidqvæmt, at siai riett og nett wtreiknat, hvad Island i godu Aari, gefur fyrir Lerept, og tapar ai Prjonlesi, og otættri Ullu, bædi i Verd-aurum og Tyma spillir. Par vill koma wt aslitleg Summa, ad þeim frammhiai gengnum, sem søkum Kunnattu, Ullar og Idiuleysis, sofa og betla margan Erfidis Tijma i burtu.

Af Hørspunanum flytur Netja Garns Spuninn, og Tilbwningurinn; hvert helldur er af Hør, edur Hampe. Hvad lijtils verdt er þai eigi Netid, nær so er adfarit? Og hvad mørg good Maaltiid forsoomast ei fyrir Netleysid, Silwnga, Kola og Smafiskis, bædi i fersku og sølltu Vatni?

I saumar eda, so kalladar Handnyrdir, eru olastandi: Enn sw ærlig Idn er best, sem best færdir sinn Mann, og Lands Lagid gefur Hendtugleika til. Riettfeinginn Arfur er fyrir Soninn Heidnrs-verdigur, enn at hafa kendt Garninu þa Idn, at geta betur og hendtugligar nært sig, enn Forelldrarnir gaitu, er Heidurs-verdigra, og enn þar uppbyggianligra, og kastar samt ei burtu Arfinum; helldur hyrdir hann mun betur, og eykur hann.

Vel verdi þeim er i Frelsi, so liwfir, og so vel, ad godu, og Islandi gangnligu, Verki standa, at þar med fyrirbyggist, at þad þursi ad wtheimtast seinna med Skylldu.

Fiska-

Fiskatal reiknast til Courant,
Efter Konunglegre Resolution af 20de Martii 1753,
sem fylger:

Fiskur	Cour. ß.	Fiskur	Cour. Rd.ß.	Fiskur	Cour. Rdl.ß.	Fiskur	Cour. Rdl.ß.	Fiskur	Cour. Rdl.ß.	Hundr.	Cour. Rdl. ß.
1.	2¼	25.	56¼	49.	1.14¼	73.	1.68¼	97.	2.26¼	1.	2.78
2.	4½	26.	58½	50.	1.16½	74.	1.70½	98.	2.28½	2.	5.60
3.	6¾	27.	60¾	51.	1.18¾	75.	1.72¾	99.	2.30¾	3.	8.42
4.	9	28.	63	52.	1.21	76.	1.75	100.	2.33	4.	11.24
5.	11¼	29.	65¼	53.	1.23¼	77.	1.77¼	101.	2.35¼	5.	14. 6
6.	13½	30.	67½	54.	1.25½	78.	1.79½	102.	2.37½	6.	16.84
7.	15¾	31.	69¾	55.	1.27¾	79.	1.81¾	103.	2.39¾	7.	19.66
8.	18	32.	72	56.	1.30	80.	1.84	104.	2.42	8.	22.48
9.	20¼	33.	74¼	57.	1.32¼	81.	1.86¼	105.	2.44¼	9.	25.30
10.	22½	34.	76½	58.	1.34½	82.	1.88½	106.	2.46½	10.	28.12
11.	24¾	35.	78¾	59.	1.36¾	83.	1.90¾	107.	2.48¾	20.	56.24
12.	27	36.	81	60.	1.39	84.	1.93	108.	2.51	30.	84.36
13.	28¾	37.	83¼	61.	1.41¼	85.	1.95¼	109.	2.53¼	40.	112.48
14.	30½	38.	85½	62.	1.43½	86.	2. 1½	110.	2.55½	50.	140.60
15.	32¾	39.	87¾	63.	1.45¾	87.	2. 3¾	111.	2.57¾	60.	168.72
16.	36	40.	90	64.	1.48	88.	2. 6	112.	2,60	70.	196.84
17.	38¼	41.	92¼	65.	1.50¼	89.	2. 8¼	113.	2.62¼	80.	225. •
18.	40½	42.	94½	66.	1.52½	90.	2.10½	114.	2.64½	90.	253.12
19.	42¾	43.	1. ¾	67.	1.54¾	91.	2.12¾	115.	2.66¾	100.	281.24
20.	45	44.	1. 3	68.	1.57	92.	2.15	116.	2.69	200.	562.48
21.	47¼	45.	1. 5¼	69.	1.59¼	93.	2.17¼	117.	2.71¼	300.	843.72
22.	49½	46.	1. 7½	70.	1.61½	94.	2.19½	118.	2.73½	400.	1125. •
23.	51¾	47.	1. 9¾	71.	1.63¾	95.	2.21¾	119.	2.75¾	500.	1406.24
24.	54	48.	1.12	72.	1.66	96.	2.24	120.	2.78	600.	1687.48

Cou-

Courant Mynt reiknast til Fiskatals,
Efter Koninglegre Resolution af 20de Martii 1753,
sem fylger:

Courant ß.	Fiskar	Courant ß.	Fiskar	Courant ß.	Fiskar	Courant ß.	Fiskar	Courant Rdlr.	Hundr.	Fiskar
1.	$\frac{4}{9}$	25.	$11\frac{1}{9}$	49.	$21\frac{1}{9}$	73.	$32\frac{4}{9}$	1.	-	$42\frac{2}{3}$
2.	$\frac{8}{9}$	26.	$11\frac{5}{9}$	50.	$22\frac{2}{9}$	74.	$32\frac{8}{9}$	2.	-	$85\frac{1}{3}$
3.	$1\frac{1}{3}$	27.	12	51.	$22\frac{2}{3}$	75.	$33\frac{1}{3}$	3.	1.	8
4.	$1\frac{7}{9}$	28.	$12\frac{4}{9}$	52.	$23\frac{1}{9}$	76.	$33\frac{7}{9}$	4.	1.	$50\frac{2}{3}$
5.	$2\frac{2}{9}$	29.	$12\frac{8}{9}$	53.	$23\frac{5}{9}$	77.	$34\frac{2}{9}$	5.	1.	$93\frac{1}{3}$
6.	$2\frac{2}{3}$	30.	$13\frac{1}{3}$	54.	24	78.	$34\frac{2}{3}$	6.	2.	[illegible]6
7.	$3\frac{1}{9}$	31.	$13\frac{7}{9}$	55.	$24\frac{4}{9}$	79.	$35\frac{1}{9}$	7.	2.	$58\frac{2}{3}$
8.	$3\frac{5}{9}$	32.	$14\frac{2}{9}$	56.	$24\frac{8}{9}$	80.	$35\frac{5}{9}$	8.	2.	$101\frac{1}{3}$
9.	4	33.	$14\frac{2}{3}$	57.	$25\frac{1}{3}$	81.	36	9.	3.	24
10.	$4\frac{4}{9}$	34.	$15\frac{1}{9}$	58.	$25\frac{7}{9}$	82.	$36\frac{4}{9}$	10.	3.	$66\frac{2}{3}$
11.	$4\frac{8}{9}$	35.	$15\frac{5}{9}$	59.	$26\frac{2}{9}$	83.	$36\frac{8}{9}$	20.	7.	$13\frac{1}{3}$
12.	$5\frac{1}{3}$	36.	16	60.	$26\frac{2}{3}$	84.	$37\frac{1}{3}$	30.	10.	80
13.	$5\frac{7}{9}$	37.	$16\frac{4}{9}$	61.	$27\frac{1}{9}$	85.	$37\frac{7}{9}$	40.	14.	$26\frac{2}{3}$
14.	$6\frac{2}{9}$	38.	$16\frac{8}{9}$	62.	$27\frac{5}{9}$	86.	$38\frac{2}{9}$	50.	17.	$93\frac{1}{3}$
15.	$6\frac{2}{3}$	39.	$17\frac{1}{3}$	63.	28	87.	$38\frac{2}{3}$	60.	21.	40
16.	$7\frac{1}{9}$	40.	$17\frac{7}{9}$	64.	[illegible]	88.	$39\frac{1}{9}$	70.	24.	$106\frac{2}{3}$
17.	$7\frac{5}{9}$	41.	$18\frac{2}{9}$	65.	$28\frac{8}{9}$	89.	$39\frac{5}{9}$	80.	28.	$53\frac{1}{3}$
18.	8	42.	$18\frac{2}{3}$	66.	$29\frac{1}{3}$	90.	40	90.	32.	-
19.	$8\frac{4}{9}$	43.	$19\frac{1}{9}$	67.	$29\frac{7}{9}$	91.	$40\frac{4}{9}$	100.	35.	$66\frac{2}{3}$
20.	$8\frac{8}{9}$	44.	$19\frac{5}{9}$	68.	$30\frac{2}{9}$	92.	$40\frac{8}{9}$	200.	71.	$37\frac{1}{3}$
21.	$9\frac{1}{3}$	45.	20	69.	$30\frac{2}{3}$	93.	$41\frac{1}{3}$	300.	107.	8
22.	$9\frac{7}{9}$	46.	$20\frac{4}{9}$	70.	$31\frac{1}{9}$	94.	$41\frac{7}{9}$	400.	142.	$74\frac{2}{3}$
23.	$10\frac{2}{9}$	47.	$20\frac{8}{9}$	71.	$31\frac{5}{9}$	95.	$42\frac{2}{9}$	500.	178.	$45\frac{1}{3}$
24.	$10\frac{2}{3}$	48.	$21\frac{1}{3}$	72.	32	96.	$42\frac{2}{3}$	600.	214.	16

